Keskusvaalilautakunta 16.11.2026

Ennakkoäänestyspaikat vuoden 2027 eduskuntavaaleissa (kh-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Aaltonen Matti

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Keskusvaalilautakunnan sihteeri Aaltonen Matti

Keskusvaalilautakunta ehdottaa, että

1. kaupunginhallitus määrää liitteen mukaisesti vuoden 2027 eduskuntavaalien yleiset ennakkoäänestyspaikat Espoossa,
2. kaupunginhallitus valtuuttaa keskusvaalilautakunnan sihteerin tekemään tarvittavat sopimukset ennakkoäänestyspaikkojen käytöstä, sekä
3. kaupunginhallitus valtuuttaa keskusvaalilautakunnan sihteerin tekemään teknisluonteisia korjauksia ennakkoäänestyspaikkoihin.

Käsittely

Päätös

Selostus

Päätösehdotuksessa esitetään, että vuoden 2027 eduskuntavaalien ennakkoäänestys Espoossa järjestetään kahdessatoista toimipaikassa.

Eduskuntavaalien vaalipäivä on 18.4.2027 ja ennakkoäänestys kotimaassa järjestetään 7.-13.4.2027.

Yleisten ennakkoäänestyspaikkojen määrääminen

Vaalilain (714/1998) 9 §:n mukaan yleisistä ennakkoäänestyspaikoista kunnassa määrää kunnanhallitus. Kukin kunta päättää siten itsenäisesti ja oman harkintansa mukaan yleisten ennakkoäänestyspaikkojen lukumäärästä ja sijainnista kunnassa.

Oikeusministeriö on 16.9.2026 päivätyssä kirjeessä ilmoittanut, että kunnanhallituksen on tehtävä päätös kunnassa olevista yleisistä ennakkoäänestyspaikoista siten, että äänestyspaikkojen tiedot on merkitty pohjatietojärjestelmään viimeistään perjantaina 29.1.2027.

Ennakkoäänestyspaikkoja määrättäessä tulee kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin:

Ennakkoäänestyspaikkoja oltava riittävästi

Kunnan on huolehdittava siitä, että yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja on kunnassa riittävä määrä ja eri puolilla kuntaa/kaupunkia suhteessa kunnan äänioikeutettujen määrään, jotta ennakkoon äänestäminen olisi äänestäjille mahdollisimman vaivatonta ja vähän aikaa vievää.

Oikeusministeriö pitää ennakkoäänestyspaikkojen ja vaalipäivän äänestyspaikkojen riittävää lukumäärää yhtenä keskeisenä tekijänä hyvän äänestysaktiivisuuden saavuttamiselle.

Missä ennakkoäänestyspaikan tulisi sijaita?

Ennakkoäänestyspaikat on syytä sijoittaa sellaisiin paikkoihin, joihin äänestäjien on helppoa tulla ja joihin he vaivattomasti osaavat. Yksi hyvä tapa on sijoittaa ennakkoäänestyspaikkoja sinne, missä äänestäjien muutoinkin tiedetään liikkuvan. Ennakkoäänestyspaikan on myös oltava aatteellisilta ja taloudellisilta kytkennöiltään mahdollisimman puolueeton, jotta mahdollisimman monet äänestäjät sinne mieluusti tulevat.

Viimeisimmissä vaaleissa hyviä kokemuksia on mm.
- kirjastoista,
- erilaisten liike- tai kauppakeskusten tiloista,
- Espoon kaupungin info-pisteistä

Riittävästi tilaa ja vaalitoimitsijoita

Ennakkoäänestystilan tulee olla riittävän suuri, jotta äänestys voidaan toimittaa sujuvasti ja luotettavasti eli vaalisalaisuus, vaalivapaus ja vaalirauha turvaten (vaalilaki 56 § 2 mom.). Tilaan tulee voida sijoittaa tarpeellinen määrä äänestäjän henkilöllisyyden tarkastus- ja äänestyslipun antopisteitä, äänestyskoppeja sekä äänestyksen vastaanottopisteitä. Tilan tulee olla siten mitoitettu ja siten järjestetty, että ruuhkaa ja jonoja syntyy mahdollisimman vähän.

Usein ruuhkat syntyvät siitä, että ennakkoäänestyspaikka on sijoitettu sellaiseen tilaan, johon mahtuu liian vähän äänestyskoppeja ja äänestyksen vastaanottopisteitä ja/tai siitä, että ennakkoäänestyspaikassa on muista syistä liian vähän vaalitoimitsijoita nimenomaan äänestyksen vastaanottopisteissä.

Ennakkoäänestyksessä aikaa ei yleensä vie äänestäjän äänestyskopissa käynti, vaan sen jälkeinen vaalitoimitsijan kanssa asiointi (vaalitoimitsija leimaa äänestyslipun, lippu suljetaan vaalikuoreen, vaalikuori ja lähetekirje suljetaan lähetekuoreen sekä äänioikeusrekisteriin tehdään merkintä siitä, että äänestäjä on äänestänyt). Kuntien tuleekin huolehtia siitä, että vastaanottopisteitä on riittävästi. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että ennakkoäänestyspaikassa tulee olla riittävästi henkilöstöä ja että ennakkoäänestyspaikka sijoitetaan riittävän suureen tilaan, jotta äänestystoimitus sujuu äänestäjän kannalta mahdollisimman joutuisasti ja vaivattomasti.

Vammaisten huomioon ottaminen

Liikuntavammaisten ja muiden liikuntaesteisten ennakkoäänestämismahdollisuuksiin on kiinnitettävä huomiota. Mahdollisuuksien mukaan olisi esimerkiksi vammaisten käyttämille kulkuvälineille pyrittävä varaamaan pysäköintitilaa ennakkoäänestyspaikan välittömässä läheisyydessä ja järjestämään heidän avustamisensa äänestyspaikan ulko- ja sisäpuolella. Äänestyspaikalla mahdollisesti olevat

kynnykset ja portaat on varustettava esimerkiksi sellaisella luiskalla, että sähkökäyttöistä pyörätuolia käyttävillä on esteetön pääsy äänestystilaan.

Ennakkoäänestyspaikan aukiolopäivät ja -kellonajat

Vaalilain 47 §:n mukaan kotimaan yleinen ennakkoäänestyspaikka on ennakkoäänestystä varten avoinna kaikkina ennakkoäänestyksen ajanjakson päivinä, jollei kunnanhallituksen päätöksellä erityisistä syistä toisin määrätä. Erityinen syy järjestää ennakkoäänestys jossain paikassa vähempänä kuin seitsemänä päivänä voi olla lähinnä kunnan jonkin alueen vähäiseksi arvioitu äänestäjämäärä. Jokaisessa kunnassa tulisi kuitenkin olla vähintään yksi yleinen ennakkoäänestyspaikka, joka on avoinna kaikkina ennakkoäänestyspäivinä.

Vaalilain 48 §:n (28.6.2013/496) mukaan kunnanhallitus määrää myös ennakkoäänestyspaikan päivittäiset aukioloajat, kuitenkin niin, että ennakkoäänestyspaikka ei saa olla avoinna ennen klo 8:aa eikä klo 20:n jälkeen, eikä lauantaisin tai sunnuntaisin ennen klo 9:ää, eikä klo 18:n jälkeen.

Ennakkoäänestysaktiivisuus aiemmissa vaaleissa

Eduskuntavaaleissa 2023 ennakkoon äänesti 37,8 % (77 340) ja vaalipäivänä 39,8 (81 342) eli yhteensä 77,6 % (158 682). Äänioikeutettujen määrä oli 204 404.

Presidentinvaalissa 2024 ennakkoon äänesti ensimmäisessä vaalissa 42,9 % (88 823) ja vaalipäivänä 36,4 % (75 397) eli yhteensä 79,3 % (164 220). Toisessa vaalissa ennakkoon äänesti 46,8 % (96 845) ja vaalipäivänä 30,3 (62 820) eli yhteensä 77,1 % (159 665). Äänioikeutettujen määrä oli 207 142.

Europarlamenttivaaleissa 2024 ennakkoon äänesti 29,8 % (62 238) ja vaalipäivänä 23,4 % (48 986). Äänioikeutettujen määrä oli 209 163.

Aluevaaleissa 2025 ennakkoon äänesti 23,5 % (57 917) ja vaalipäivänä 30,0 % (73 975). Äänioikeutettujen määrä oli 246 233. Kuntavaaleissa 2025 ennakkoon äänesti 24,1 % (59 432) ja vaalipäivänä 30,5 % (75 010). Äänioikeutettujen määrä oli 246 233.

Äänioikeutetuista ja äänestäneistä on vähennetty ulkomailla asuvat suomalaiset.

Ehdotetut ennakkoäänestyspaikat

Ehdotuksena on, että kaupunki järjestää kaksitoista yleistä ennakkoäänestyspaikkaa. Kahdeksan ennakkoäänestyspaikkaa olisi kaupungin omia toimipaikkoja: Espoon kulttuurikeskus Tapiolassa, Espoonlahden Lippulaivan kirjasto, Kalajärven Ruskatalo, Leppävaaran ja Matinkylän asiointipisteet; Entressen kirjasto Espoon keskuksessa; Kauklahden kirjasto sekä Viherlaakson koulu ja lukio. Lisäksi ennakkoäänestyspaikkoina olisivat Harald Herlin -oppimiskeskus Otaniemessä, Olarin Prisma, Kauppakeskus Ainoa Tapiolassa sekä Soukan palvelukeskus.

Harald Herlin -oppimiskeskus veloittaa talon aukioloaikojen ulkopuolella henkilökuntakulun, joka on lauantaisin 60 euroa tunnilta ja sunnuntaisin 80 euroa tunnilta. Hintoihin lisätään arvonlisävero 25,5 %.

Ennakkoäänestyspaikkojen aukioloajoiksi ehdotetaan arkipäivien osalta pääsääntöisesti klo 9-20. Myös lyhyempiä aukioloaikoja on osassa paikkoja. Lauantaina ennakkoäänestys alkaisi pääsääntöisesti lauantaisin klo 10 ja päättyisi klo 16. Sunnuntaisin ennakkoäänestys toimitettaisiin klo 12-16 välisenä aikana.

Kauppakeskukset edellyttävät sopimuksen tekemistä ennakkoäänestyspaikoista. Prosessin sujuvoittamiseksi on järkevää valtuuttaa keskusvaalilautakunnan sihteeri allekirjoittamaan kyseiset sopimukset. Vuokraa ennakkoäänestyspaikoista ei makseta.

Päätöshistoria

Liitteet

1 Espoon ennakkoäänestyspaikat vuoden 2027 eduskuntavaaleissa

Oheismateriaali

Tiedoksi